

АЛЛА — ЖАР- ТІВНИЦЯ

Швидко, ой, як швидко плинуть студентські роки! Здається, лише вчора Алла Кучишкіна неспівливою першокурсницею відкрила двері інститутської аудиторії, аж ось і останній, четвертий курс.

На факультет іноземних мов привело дівчину бажання досконалим оволодіти англійською мовою. Та ще велика, з дитячих років, любов до дітей.

— Понад усе в малечу закохана, — шіра посмішка спливає на дівочі уста. — Завжди мріяла стати вчителькою.

Комітет комсомолу та студенти Кіровоградського педінституту посилають Аллу на республіканський молодіжний фестиваль. Вона ж дивується.

— Чому саме мене? Не розумію нічого. Адже мої подруги також і вчать добре, і безліччю інших цікавих та корисних справ займаються.

І Алла з захопленням розповідає про ті справи. У четвертокурсників зараз педагогічна практика безпосередньо в школах. Алла навчає англійської мови восьмикласників 4-ї школи.

— Чекала традиційної невдачі на початку практики, а все йде на диво вдало, — радіє студентка. — Клас хороший, учні тут уважні. Допмагає мені набутий досвід з пасивної практики минулих років. Бо ж кожного літа працювала в піонерських таборах.

І додає: — Хіба що вважати за труднощі те, що маю веселу вдачу і хочеться іноді з учнями пожартувати на уроці...

Алла серед тих четвертокурсників, які взялися організувати на базі свого факультету міжнародний клуб, тепер прагнуть встановити зв'язки з студентами зарубіжних країн, по можливості влаштувати з ними зустрічі.

Багато часу в студентки забирає робота в комітеті комсомолу інституту, де Алла ще з першого курсу очолює культурно-масовий сектор. Та й сама вона активний учасник художньої самодіяльності інституту.

— Алло, ти любиш співати? — цікавиться. Пухнасті дівочі вії стріпуються: — Як людині жити без пісні? З піснею не маю розлуки. І майбутнім своїм вихованцям буду прищеплювати повагу і любов до народної і взагалі до хорошої пісні, до краси...

З перших днів існування хорової капели Кіровоградського педінституту — Алла її активний учасник.

— На конкурсі хорових колективів педагогічних вузів України, — розповідає дівчина, — ми вибороли перше місце. Мріяла виступити в Москві під час проведення там Днів Української РСР. Ми не втрачаємо надії, будемо співати ще й на столичній сцені.

— Алло, що ви готуєте на фестиваль? — знову запитують.

— Найулюбленіші пісні. А моя подруга Тамара Левченко, яка теж їде зі мною, буде декламувати вірша чи прозу — вона кращий читець-декламатор інституту...

Валентина МАРІЧЕВА.

МОЛОДІЖНИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання VIII № 111 [811].

НЕДІЛЯ, 17 ВЕРЕСНЯ 1967 р.

Ціна 2 коп.

КАПІТАНИ, КАПІТАНИ...

Ми вже повідомляли, що переможцем соціалістичного змагання серед молодих комбайнерів області визнано Івана Чабана — комбайнера колгоспу «Дружба» Новоукраїнського району. Його нагороджено Почесною грамотою обкому ЛКСМУ, вручено вимпел «Молодого комунара». Переможець ювілейних гонів поїде на республіканський фестиваль молоді.

Друге та третє місце в змаганні молодих комбайнерів на збиранні врожаю ювілейного року присуджено Станіславу Новицькому з колгоспу ім. ХХ з'їзду КПРС Петрівського району та Петру Солоду з колгоспу «Росія» Олександрійського району. Їх також нагороджено Почесними грамотами обкому ЛКСМУ.

За високі показники на збиранні врожаю обком комсомолу нагородив також Почесними грамотами 32 молодих комбайнерів. Серед них — Микола Таран з Долинського району, Григорій Демченко з Олександрійського та ін.

ХЛІБОМ-СІЛЛЮ зустрічали 14 вересня дорогих гостей — учасників Днів України в Москві — робітники, службовці, інженерно-технічні працівники ТЕЦ-12 Мосенерго.

Члени делегації на чолі з секретарем ЦК КП України А. Д. Скабою побували на головному пульті теплоелектроцентралі, оглянули турбінний зал підприємства. Потім у механічному цеху відбувся багатолюдний мітинг дружби.

Того ж дня посланці республіки побували на Дорогомиловському хімічному заводі і Першому державному підшипниковому заводі.

На Виставці досягнень народного господарства СРСР тривали зустрічі з діячами науки і культури, передовиками виробництва України.

Відвідувачі з інтересом оглянули електронно-обчислювальні машини «Мир», «Оптимум-2» та інші, створені українськими вченими.

У другій половині дня гості з України зустрілися в Палаці культури імені Горбунова з трудящими Київського району столиці. Їх тепло вітав перший секретар Київського райкому КПРС К. М. Косупликов.

Сердечний привіт від трудящих республіки москвичам передав секретар ЦК

ДНІ УКРАЇНИ В МОСКВІ

КП України А. Д. Скаба. Він розповів про розвиток економіки УРСР, про розквіт її творчих сил.

На закінчення майстри мистецтв України дали великий концерт.

У всесоюзному Будинку композиторів посланці України зустрілися з своїми московськими колегами. Гостей вітав перший секретар правління Спілки композиторів СРСР Т. М. Хрещишкін.

Московські композитори подарували своїм друзям букети червоних гвоздик. А відповіддю на подарунок була музика.

Увечері в Будинку офіцерів відбулася сердечна зустріч солдатів і офіцерів Таманської дивізії з українськими гостями.

Діячі культури Української РСР дали для воїнів-гвардійців великий концерт.

Всюди, як дорогих гостей, зустрічають москвичі посланців України.

15 вересня в Московському державному університеті побували члени урядової делегації, письменники, діячі науки і культури. В акто-

вому залі відбувся мітинг. З промовою до студентів і викладачів звернувся глава делегації секретар ЦК КП України А. Д. Скаба.

На знак поваги і вдячності гості вручили ректорові МДУ пам'ятний сувенір — кришталеву вазу.

Того ж дня на Виставці досягнень народного господарства СРСР відбулося «Свято культури УРСР». Під звуки маршу з державними прапорами СРСР і УРСР численна колона учасників Днів республіки вступила на територію виставки, зупинилась біля величезного монумента В. І. Леніна. Посланці України покладали до підніжжя монумента вождя квіти.

На площі Дружби народів відбувся мітинг. Гостей тепло вітав перший заступник директора ВДНГ СРСР Ю. А. Мізюров. Він вручив українській делегації пам'ятну золоту медаль ВДНГ СРСР.

Із словом-відповіддю виступив заступник голови Ради Міністрів УРСР П. Т. Троцько.

(Закінчення на 2-й стор.)

ІЗ СЕЛА в село, з рук в руки передають комсомольці нашого району ювілейну естафету «Справа комсомолі Голованівщини». Мозолястими руками пишуть сторінки історії.

Сьогодні естафету у комсомольців артілі «По шляху Лені-

на». Вони обов'язково помістять на її сторінках фотографію комсомолки доярки Тетяни Баран, що в свої молоді роки удостоєна високої урядової нагороди — медалі «За трудову доблесть». А завтра естафету приймуть володарі лісових багатств, адже в на-

шому районі значну частину площ займають ліси, і трудиться там багато комсомольців. Був чимало місця на сторінках естафетного альбому відведено і комсомольсько-молодіжним колективам молочно-товарних ферм. І ті ж таки комсомольці з артілі

НА БЕРЕГАХ ЯТРАНСЬКИХ

Голованівці прийняли «Жовтневу естафету» од вільшанців. І сьогодні молодий хлібороб, що живе на мальовничих берегах Ятрані, розповість про себе, своїх друзів, які йдуть стежками своїх батьків, продовжують подвиг, початий піввіку тому.

«По шляху Леніна» напишуть про те, як здобули перехідний Червоний прапор райком комсомолу за найкращі показники серед молодіжних ферм. Був тут і розповідь про вирощення високих врожайів хліба. Бо ж хлібороби Голованівщини в середньому щоро-

ку вирощують по 430 000 центнерів озимої пшениці. Багато писатимуть творці естафети про будівництво на селі.

Т. ВЛАСЮК,
перший секретар Голованівського райкому ЛКСМУ.

На фото справа: на берегах ятранських.

Одцвіли безтурботні весни радісного шклярства і загоміла в серці неспокійна мрія. — Що ж робити, мамо? Що могла порадити любляча мати доньці? Мати, яка знайшла своє щастя і поклонання в повсякденній праці. — Працюй. Життя підкаже, — така була материнська порада. Спочатку Валя допомагала матері на свинофермі, а потім і сама прийняла групу молодня в колгоспі ім. Шевченка. Плинуть трудові будні життя. І кожен залишає добрий слід. Крутішою стає доріжка, зате ширшою, бо кожен день приносить нові турботи і дорослу зрілість. Нехай. Од цього крплатіє мрія комсомолки Валентини Демченко, стає життєвою необхідністю.

ВРУЧИВ КОТОВСЬКИЙ...

В історичному музеї Перегонівського заводу, що розміщений у затишній кімнаті клубу, — цікаве минуле нашого підприємства. Завод в XIX ст. побудували робітники та селяни, що належали тоді княгині Марії Святополк-Четвертинській. Робітники працювали по 12-16 годин на добу. Звісно, такого знуцан-

ня над собою люди не терпіли. Часто страйкували. Так, в 1912 році зупинились всі цехи. Після мітингу робітники розійшлись по домівках. Власником заводу довелося деше підвищити заробітну плату, зменшити тривалість робочого дня.

(Закінчення на 2-й стор.)

ОБЛИЧЧЯМ ДО ОБЛИЧЧЯ

ЗВІТУЮТЬ ГРУПКОМСОРГІ

До зупинки підійшов автобус. Комсомольці займають вільні місця і їдуть за місто. Сьогодні у них похід — за пролісками.
Додому повертались з квітами і запасом сили та бадьорості. А в понеділок молоді виробничники принесли весну в цех. Поставили на верстатах проліски.
З піснями і жартами виру-

шала комсомольська група механічної дільниці інструментального цеху заводу «Червона зірка» і в лижні походи, на туристські бази, кінотеатри, спортивні майданчики. Все це робилось з радістю, піднесеньям і приносило користь.
У групі десять комсомольців. І кожен змінні завдання виконує на 110—120 процентів. А токаря Валентина Гуненко і фре-

зерувальника Валерій Родіонов, портрети яких красуються на цеховій Дошці пошани, стали справжніми майстрами своєї справи. Якість виготовлених ними деталей завжди відмінна.
І оті високі проценти досягаються не напруженням мускулів. Допомогає кмітливість. Якоюсь Валерій Родіонов з Миколю Медведєвим фрезерували матриці. Не сподобався хлопцям старий метод обробки деталей. Почали мізкувати. І придумали. Виготовили спеціальний пристрій і стали працювати по-новому. Продуктивність праці підвищилась вдвічі.
Про все це розповідав на недавніх звітно-виборних збо-

рах групи комсорг Павло Дорошенко. Говорили про досягнення року ювілейного і комсомольці Шура Олєфіренко, Лариса Удачина та Віра Ободовська. Але успіхи не стали на заваді критичному підході до зробленого. Товариші відзначали, зокрема, що слабо працювала редколегія стіннівки, молодь економить інструмент і матеріали, а скільки їх точно вже заощадили — невідомо...
Юнаки та дівчата зауважували і про роботу заводського комітету комсомолу. Нарікали, що в Будинку культури рідко організовуються вечори відпочинку і що вони не зав-

жди проходять цікаво. Молодь запропонувала організувати і регулярно проводити на заводі семінари групкомсоргів.
Тут же було затверджено рішення зборів. В ньому в основному йшлося про виробництво. Юнаки і дівчата ще більше приділятимуть увагу якісному виготовленню продукції, змінні завдання виконуватимуть не нижче, як на 120 процентів. Крім цього, до ювілейного свята група заощадила на 200 карбованців інструменту та матеріалів.

О. ЛАДАН,
спецкор «Молодого комунаря».
м. Кіровоград.

ДНІ УКРАЇНИ В МОСКВІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Члени делегації України зустрілись з воїнами гвардійської Кантемировської танкової дивізії, побували в казармі одного з підрозділів, ознайомились з експозицією бойової слави кантемировців, зробили екскурсію по алеї Героїв Радянського Союзу — вихованців дивізії.
Увечері відбулась урочиста зустріч гвардійців з по-

слацями українського народу.
В столичному Палаці піонерів на Ленінських Горах делегація УРСР зустрілась з московською молоддю.
Гості з України відвідали також заводи «Серп і Молот», «Динамо», імені Кірова, побували у московських художників.
Всюди зустріч з москвичами закінчуються концертами майстрів мистецтва і колективів художньої самодіяльності республіки. (РАТАУ).

БОЙОВІ ПОБРАТИМИ

МАЛИН, Житомирської області, 15 вересня. (РАТАУ). Гостинно зустріли жителі польського містечка гостя з Чехословаччини — Яна Антала. Міцна бойова дружба зв'язувала його з одним з керівників Малинської підпільної організації, Героєм Радянського Союзу Ніною Сосніною.

Групі словацьких солдатів доручили охороняти склад на станції. Як Антал разом з іншими патріотами таємно роздавали населенню зерно, крупи. Гітлерівці жорстоко розправлялися з словаками. Як тяжко захворів. Лікував його російський лікар І. І. Соснін. Дочці Сосніна — Ніні вдалося встановити

контакт з антифашистською словацькою частини. Як через вірних людей переправляв підпільникам гвинтівки, автомати, патрони, вибухівку, повідомляв паролі, таємні дані.

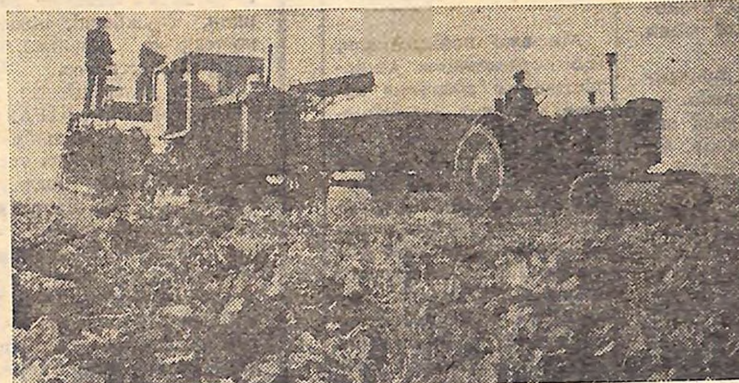
Незабаром йому довелося покинути Малин. Не знав тоді Антал, що мужня радянська комсомолка Ніна Сосніна героїчно загине. Про це йому повідомили недавно чехословацькі журналісти.

І ось Як Антал знову на польській землі. Як рідного, обняв брата героїні — Валентина. Гість побував у Малинській середній школі імені Н. Сосніної, розповів про дружбу з відважною підпільницею.

НА ЮВІЛЕЙНИХ ГОНАХ

А це земляк бобринчан, сімнадцятирічний комбайнер Микола Яценко разом з своїм помічником Олександром Бідою та трактористом Сергієм Козенком працюють зараз на буряковій плантації в артілі імені 40-річчя Жовтня. За зміну молодіжний агрегат викопує корені з площі 4 гектари при нормі 3,5 гектара. На знімаках: М. ЯЦЕНКО та його агрегат.

Фото В. КОВПАКА.

ДЯДІ, НЕ КРИВДІТЬ МАЛЕНЬКИХ!

Це було свято — і для школярів, і для їх батьків. Нарешті ми одержали приміщення для піонерської кімнати. З якою любов'ю приводили його до порядку і малюки, і старшокласники.

Чотири роки працювала в піонерській кімнаті при будинкууправління № 1 бібліотека. Вчителі, студенти на громадських засадах організували ігрову, гуртків художньої самодіяльності, предметні, спортивні гуртки. Останнім часом збирали матеріали про життя В. І. Леніна, мріяли створити в цій кімнаті музей.

І ось керуючий будинкууправлінням Б. Д. Казаров без згоди на це громадськості опечатав бібліотеку, а ключі від піонерської кімнати передав уповноваженому

по використанню трудових ресурсів т. Чернишову.

Голова жіночої ради Кіровоградського БУ № 1 **О. СОЛОДКІНА**, члени жіночої ради: **КУНИЦИНА, ОДИНОКА, ПАВЛЕНКО, БОЙЧЕНКО, МУРЯВІОВА, РОДІОНОВА**.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Піонерська кімната будинкууправління № 1, що по вулиці Щорса, 8, невелика (всього 22 квадратних метри), але з першого погляду вражає затишком і охайністю. Вона ще носить сліди турботливих дитячих рук: на стінах стелі, портрети. Приваблює виставка новинок художньої літератури.

Та цю, створену піонерами Но-

вомиколаївки, Ковалівки, Балашівки, частини Солодкої Балки гармонію безсоромно порушує канцелярський стіл, що сягає середни кімнати, немов заявляючи: «Я тут хазяїн». За столом у володіння піонерів вдерся сейф, а вже за цими обов'язковими атрибутами керівних дядь зайняв своє місце вже відомий читачам т. Чернишов.

Та Колі і Наталки цього ще не знали. Як завжди, увечері вони ланцюжком потяглися до своєї піонерської кімнати, щоб вивчити новий танок, обміняти в бібліотеці книгу, пограти в шахи чи шашки. Відчинили двері і... повертали назад. Нудьгуючи, бродили по місту, а найбільш заповзятливі відшукували собі інші заняття: палили недокурки, різали в двадцять одне.

— Вказівка міськвиконкому, — знижує плечима керуючий будинкууправлінням Б. Д. Казаров. — Я підкорюся.

Дійсно, є така вказівка?

Вручив Котовський...

Жовтнева революція зробила хлібороба справжнім господарем підприємства. Вже в 1921 році організувався комсомольський осередок на чолі з молодим активістом Арефою Олійником.

Громадянська війна, тривалий голод, виходки куркулів заважали нормальній роботі заводу. До того ж керував ним інженер-капіталіст. Підприємство не давало нормальної віддачі країні Рад. І з метою відбудови та деякої реконструкції в 1924 році завод арендував корпус Г. І. Котовського. Сам Григорій Іванович

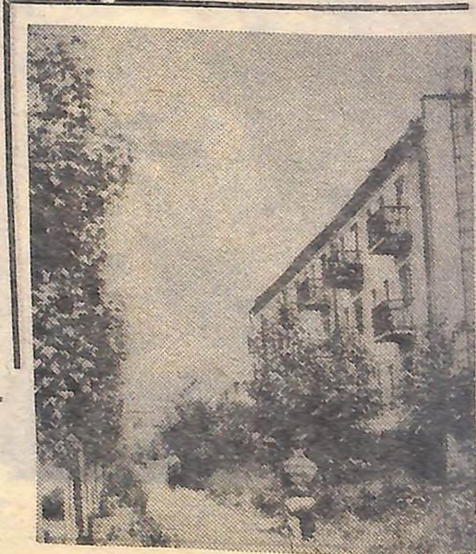
безпосередньо керував роботою. Люди пам'ятають, яким чуйним, уважним до бідаків і нещадним до багатіїв був легендарний комдив. У музеї зберігаються документи, написані Котовським, та фотографія, де Григорій Іванович сфотографувався з робітниками на пам'ять.

Нині Перегонівський цукрозавод ім. Карла Маркса — механізоване підприємство, де працює більше тисячі робітників. Якщо до революції за сезон завод переробляв 108 480 центнерів сировини, то сьогодні він переробить таку

кількість буряків всього за дев'ять діб. Перший комсомольський осередок налічував тоді 8 комсомольців, а тепер їх на заводі понад 80. Усі трудяться на славу.

Сьогодні всі ми живемо з думою про завод майбутнього. Повним ходом іде реконструкція. Закінчуємо будівництво нового сокоєчного цеху, спорудили вапнове відділення. А наступного року стане до ладу нова дифузійна батарея. Якщо стару обслуговувало 30 робітників, то на новій працюватиме всього 4-5 операторів. Словом, на кінець 1970 року продуктивність заводу зросте вдвічі. Отак несемо трудову естафету підприємства, яку на зорі Радянської влади вручив нам Г. І. Котовський.

В. ТЕМ'ЯНСЬКИЙ,
секретар комітету комсомолу заводу.

(Продовження. Поч. на 1-й стор.)

ПРИКМЕТА ЧАСУ

170 500 центнерів молока — такий щорічний внесок Батьківщині від тваринників району. В основному — це справа молодих, адже нині на фермах працює понад 60 процентів юнаків і дівчат.

І донині подекують, що бути доярем аж ніяк не личить молодому хлопцеві. Йдучи на ферму, я знав, що мене підстерігають іронічні посмішки ровесників. Але вже через кілька місяців роботи твердо вирішив стати доярем. І той

глибоко помиляється, хто твердить, що це не чоловіча робота. Якби виразити роботу доярки і, скажімо, механізатора в кількості витрачених щодоби калорій, то цифра проти доярки, мабуть, була б значно більшою. То чия ж це робота, як не чоловіча?

З кожним роком на фермі йде все більше й більше молодих юнаків. А скільки дівчат працюють нині механізаторами! І це не випадковість. У недалекому майбутньому я бачу себе на фермі кваліфікованим

механізатором. Цього домоглися в багатьох артілях області. Прийде час, а чекати ще недовго, буде і в нас комсомольсько-молодіжна механізована!

Я в цьому переконаний. Та й розсудить самі. Не так уже й давно багато сільськогосподарських культур у нашому колгоспі вирощували жіночі руки. А що маємо зараз? Усі ці роботи виконують машини.

В. ОЛІЙНИК.
Колгосп імені Тельмана, Голованівський район.

Всього п'ять років тому на Побужжі комсомольці заклали фундамент першого корпусу металургійного заводу. Тепер вирісло тут велике гарне місто будівничих — Побужжя.
Побужжя — місто молодих. Тут рідко зустрінеш людину середнього віку. Найпершим господарем поселення над Бугом стала молода електростанційна будівельниця № 6 Марія Демешук. П'ята весна минула з того часу, як на перні каркаси споруд впали перші іскри електрода. Тепер на рахунок Марії — десятки добротних будинків.

На фото справа: в зелені одягнена вулиця Леніна в молодому Побужжі.
Фото С. КУКУРУДЗИ.

ТРАПИЛОСЯ якось так, що в селі Лозіватці Новоукраїнського району захворів завідуючий клубом. А через кілька днів учасники художньої самодіяльності мали давати концерт. Що ж робити? Не розгубилися активісти. Як справжні господарі клубу стали збирати молодь на вечори, проводити репетиції. І концерт вийшов на славу.

Це було давно. Зараз у цьому селі споруджується гарний Будинок культури. Молодь з нетерпінням чекає його відкриття. Віряться, що завдяки роботі гуртків, не будуть скутані хлопці і дівчата вечорами.

Приємно одержувати листи такого змісту. Але буває й по-іншому: езазвідуючий, є молодь, а в селі паузе сонлива прогулянка вечорами.

Чи не найхарактернішим щодо цього питання буде лист молоді до редакції з села Суходольського Долинського району. Ось він.

«Добрий день, наша люба газето! Звертається до тебе вся молодь села. Довго ми не наважувалися написати цього листа. Приклали немало зусиль, думали справитися самі, але бачимо, що все це нам не під силу.

Гарне наше село. Багато тут молоді. Є в нас хорошиї, майже повний клуб. В минулому році біля нього довели пісні, танці, жарти. Але то було в минулому... Тоді завідуюча клубом Тамара Свинолуп та баяніст Віктор Мовчан добре організували відпочинок: концерти, лекції, робота гуртків художньої самодіяльності.

Та все змінилося, коли Тамара і Віктор поженилися. Ми всі бажали молодій парі великого щастя, гарної любові. Не думали, що їм відмовляться від нас. Підружжя Мовчан стало забувати дорогу до клубу. Отже, клуб часто-густо на замку. Колгосп послав на курен керівників духового оркестру М. Рубленка. Але то буде колись. А ми хочемо і нині відповідати так, як і працюємо».

Коментарі до цього листа зайві. Дивує лише той факт, що в Долинському Будинку культури добре знають про безвідповідальне ставлення до роботи згаданого подружжя, а заходів ніяких не вживають.

— Є там і баяніст, чоловік Тамари, — розводять руками в Долин-

ській. — Але грати він не хоче, бо гроші йому за це не платять.

Отакі чуюмо виправдання. Але ж Т. Свинолуп отримує заробітну плату, точнісінько так, як і в районному відділі культури, як і в Будинку культури...

„Ключником“ — ЗАСЬ!
Огляд листів

пишуть учні Гурівської середньої школи, що мешкають в селі Новошевченівському цього ж Долинського району.

Надійшло два листи і з Онуфрївівського району. Зокрема, від комсомольців сіл Дерейки та Василівки. Хлопці та дівчата скаржаться на відсутність в клубах гурткової роботи, на випадки випивок. Про прихильність до «зеленого змія» культпрацівників пише молодь з с. Мар'янівки Маловисківського району, а бобринчани з колгоспу «40-річчя Жовтня» (бригада № 2) прохають редакцію допомогти звільнити приміщення клубу від туюового шовкопряду.

— Дядьку завідуючий, дайте ключ від клубу... Хоч передачу по телевізору подивимось, — можна почути монолог комсомольців у радгоспі Свірнево Голованівського району.

Про зацедбану роботу в клубах пише молодь також з Вільшанського району (с. Котовське), з колгоспу імені Дзержинського Новоукраїнського району.

Читаєш ці листи і думаєш: доки ж будуть заводити клубами «ключники»? Хай небагато таких «діячів» в області, але настав час і від них позбавитися.

КНИГА ВІКІВ

ДО 100-РІЧЧЯ ВИДАННЯ ПЕРШОГО ТОМУ «КАПІТАЛУ» К. МАРКСА

«ФІЛОСОФИ лише різним чином пояснювали світ, але справа залежить в тім, щоб змінити його». Ця думка, висловлена ще молодим Марксом, стала метою і основою його найвеличнішого наукового подвигу — створення «Капіталу». «Капітал» — це праця всього життя Маркса. В тім і його власне свідчення — в листі відомому діячеві німецького і американського робітничого руху Зігфрїду Мейєру: «Чому ж я вам не відповідаю? Тому що я весь час знаходився на краю могилі. Я повинен був тому використати кожний момент, коли я був працездатний, щоб закінчити свій твір, якому я приніс в жертву здоров'я, щастя життя і сім'ю... Я сміюся над так званими «практичними» людьми і їх премудрістю. Якщо хочеш бути творючою, можна, звичайно, повернутися спиною до страждаль людства і турбуватися про свою власну шкіру. Але я вважав би себе воістину непрактичним, якби здох, не закінчивши повністю своєї книги, хоча б тільки в рукописі».

Маркс служив великій і справедливій справі, саме в цьому і є висока його «практичність».

По-різному зустріли «Капітал». «Неясна містика», — говорили одні. «Хороше керівництво для молодих комерсантів», — оцінювали інші.

«З того часу, як на землі існують капіталісти і робітники, не з'являлось ще жодної книги, яка б мала таке значення для робітників». Ці слова належать Ф. Енгельсу.

В. І. Ленін називав «Капітал» найвеличнішим політико-економічним твором нашого віку.

Ми справедливо гордимось тим, що перший переклад «Капіталу» був зроблений на російську мову. В кінці березня 1872 року рукопис російського перекладу першого тому «Капіталу», підготовлений молодими революціонерами-народниками Г. А. Лопатиним, Н. Ф. Данієльсоном і Н. Н. Любавиним, був зданий в цензуру. Після уважного його перегляду цензор Скуратов, дозволяючи випуск книги, резюмував: «Можна стверджувально сказати, що її прочитають в Росії небагато. А ще менше зрозуміють її». Це глибока, але щаслива помилка царської цензури і дозволила передовій російській громадськості придбати важливу теоретичну зброю в боротьбі за революційне перетворення країни. Царський цензор заспокоївливо

розраховував, що висновки «Капіталу» «не можуть бути прикладені до Росії, розвиток якої відбувається по-іншому». А через чверть століття В. І. Ленін своєю працею «Розвиток капіталізму в Росії» повністю підтвердив положення книги про те, що «країна промислово більш розвинена показує менш розвинутій країні лише картину її власного майбутнього».

Які ж ОСНОВНІ тенденції розвитку капіталізму розкрив Маркс в «Капіталі»? Перш за все він показав, що гігантський розвиток виробничих сил, властивий капіталізмові, вступає в непримиренне протиріччя з тими соціальними формами, в яких цей процес здійснюється, тобто з власною капіталістичною формою присвоєння результатів виробництва. Всі колізії буржуазного суспільства — економічні кризи, класова боротьба, безпощадна конкуренція, війни імперіалістичні і колоніальні — витікають зрештою з цього основного протиріччя.

Геніальний вчений зрівав покривало таємничості з буржуазного суспільства і оголив суть капіталістичної експлуатації, відкрив закон додаткової вартості. Неоплачувана праця найманих робітників, що залишилась без засобів виробництва і вимушені продавати свою робочу силу капіталістові, — ось за рахунок чого жиріє капіталізм. Іншими словами, за висловом Володимира Маяковського, Маркс «граблячих прибавочную стоимость за руку поймал с полицным».

В «Капіталі» відкрито загальний закон капіталістичного нагромадження, дія якого з неминучістю веде до збільшення провалля між жменькою магнатів капіталу, що концентрують в своїх руках величезну долю громадського багатства, і тими, хто своєю працею виробляє ці багатства. Ось Маркс висловив про неминучість соціалістичної революції: «Монополія капіталу стає кайданами того способу виробництва, який виріс при ній і під нею. Централізація засобів виробництва і усупільнення праці досягають такого пункту, коли вони стають несумісними з їх капіталістичною оболонкою. Вона вибухає. Б'є година капіталістичної особистої власності. Експлуататорів експропріують».

НАЙБІЛЬШ розповсюдженною тезою сучасних захисників капіталізму є твердження, немовби змінилась сама природа сучасного капіталізму, переборені немовби старі пороки, створена якась соціальна система загального благоденства, а протиріччя, притаманні капіталізму, вирішуються державним втручанням в економіку. І тому соціалізм, мовляв, перестає бути історичною неминучістю.

Та давайте звернемося до головних показників капіталістичного хижацтва. Виходить, що основні тенденції капіталізму, відкриті Марксом, виступають зараз навіть в ще більш відкритому вигляді, ніж в минулому столітті. Перш за все, наймана праця як базис капіталізму зайняла сьогодні значно більші масштаби. Якщо в 1848 році число найманих робітників і службовців в капіталістичних країнах складало лише 9—10 мільйонів чоловік, то до середини ХХ століття воно досягло 300 мільйонів.

Апологети сучасного капіталізму, не наважуючись прямо заперечувати наявність найманої праці, намагаються довести, немовби вона принципово змінила свій характер. Вони уявляють сучасного робітника таким собі рівноправним з капіталістом «соціальним партнером» і стверджують, немовби теза Маркса про постійний ріст експлуатації робітничого класу спрошена.

Що ж, послухаймо безпристрасний голос статистики. Виходить, що якщо сто років тому норма експлуатації робітника в найбільш розвиненій капіталістичній країні — Англії складала 100 процентів, тобто пролетарі безплатно працювали на капіталіста половину свого робочого дня, то в наш час — в США, наприклад, за даними 1958 року — ця норма різна 182 проценти. Іншими словами — з кожних трьох годин робочого дня сучасний робітник майже дві години працює безплатно на капіталіста. Підтверджується сьогодні й інша корінна тенденція, відкрита Марксом, — загальний закон капіталістичного нагромадження. За підрахунками відомого прогресивного американського економіста В. Перло, в середині ХХ століття п'ять процентів (1) жителів США присвоюють шість третини всього національного доходу країни.

Сто років тому, коли ще капіталізм перемажно простував по планеті, Маркс довів, що він не вічний, що настане епоха його катастрофи і становлення нової суспільно-економічної формації. Історія повністю виправдала це геніальне передбачення Маркса. Торжество ідей соціалізму в більшій групі країн, що охоплює третину людства, могутній ріст сил, що борються за соціалізм в усьому світі, вселяють в нас впевненість в тім, що наш вік ввійде в історію людства як вік торжества комунізму. І ця впевненість ґрунтована не на сліпій вірі пророкування, а на науковому знанні закономірностей суспільного розвитку. І початком цього знання стало Марксове матеріалістичне розуміння історії.

В. ВИГОРОДСЬКИЙ, старший науковий співробітник ІМЛ при ЦК КПРС, кандидат економічних наук.

(Закінчення в наступному номері).

Найцінніше

1 900 000 ЦЕНТНЕРІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ В СЕРЕДНЬОМУ ЩОРІКУ ВИРОЩУЮТЬ ТРУДІВНИКИ ПІЛІВ РАЙОНУ. НИНІ НА БУРЯКОВИХ ПЛАНТАЦІЯХ ПРАЦЮЄ БІЛЬШЕ 1000 МОЛОДИХ КОЛГОСПНИКІВ

ХЛІБОРОБ посіває зерно. Щоб вибухнуло міцним плевним коріння, гілко проросло і схилило над полем тугий урожайний колос, тракторист не досипав нотуї, аби перекраяти степ гострими лемешами, агроном чей, аби перекраяти степ гострими лемешами, агроном чей, аби перекраяти степ гострими лемешами, агроном чей...

Евген ХОМЕНКО, шофер колгоспу «Маяк комунізму».

„Ходімо в театр“

До революції в селах району було всього кілька духових оркестрів, а нині при сільських клубах — 22 музичних, 21 хороливий, 24 драматичних, 24 танцювальних гуртків художньої самодіяльності; при колгоспних будинках культури — 14 хороливих, 5 музичних, 12 драматичних гуртків; при профспілкових — 7 музичних, 5 хороливих, 4 драматичних, 3 танцювальних гуртки. Всього — 141 гурток художньої самодіяльності.

Марія Пиллявська, мало того, що до глибокої душі закохана в свою роботу, ще й добре танцює, співає, у найприкріший момент вміє організувати молодь. Доручивши їй Будинок культури, не прогадали, і не шкодуємо, хоч завдала вона нам чимало справжніх клопотів. Бо саме при її настирливості правління виділило кошти на придбання музичних інструментів, було встановлено зарплату баяністові та художньому керівникові, а учасників художньої самодіяльності на роботі завжди і

доручати очолити комусь вогнище сільської культури, партійна, комсомольська організації разом з правлінням колгоспу уважно проаналізували висунуті кандидатури. Підходящої, по суті, не було. Вирішили підшукати. І тут нам справді поталанило. З районного відділу культури повідомили, що фахівець є.

часно стали підміняти інші колгоспники. І художній керівник, і баяніст — люди музично грамотні, гарно співають, танцюють. Отже, зерно є. Потрібно було лиш створити добрі умови для його проростання. От з цього, власне, і почали. За кілька тижнів у хороливий, драматичний, танцювальний та музичний гуртки записалося близько 100 молодих колгоспників. Своєрідним екзаменом перед односельчанами було свято фестивалю самодіяльного мистецтва, яке розпочало свій похід у нашому селі.

— Та це ж справжні артисти! — вигукували в захопленні. Лучи в Будинку культури, наші колгоспники гордовито кажуть: «Ходімо в театр...». Бо такі мають чим пишатися.

В. ЧЕРНЕЦЬКИЙ, секретар парторганізації колгоспу ім. Ульянова.

